

INSTRUKS FOR METHOTREXAT

Udarbejdet af	Navn, titel: Kvalitets- og Udviklingskonsulent Risikomanager Christine Vammen Dato: : 2020-02-25
Revideret af	Navn, titel: Kvalitets- og Udviklingskonsulent Risikomanager Christine Vammen Dato: 2021-11-22
Godkendt af	Navn, titel: Kvalitets- og Udviklingskonsulent Risikomanager Christine Vammen Dato: 2021-11-22
Version	Nr.: 1.1
Formål	At sikre at den rigtige medicin gives til det rigtige menneske i den rigtige mængde og på det rigtige tidspunkt.
Instruksens virkningsområde	Personer som dispenserer og administrerer medicin i Omsorg og Sundhed, Social og Psykiatri Lægemidlet kræver særlig opmærksomhed at dispenserer og administrer . Instruksen omhandler lægemidlet- Methotrexat.
Ansvarsfordeling	Medarbejderne har ansvar for at instruksen læses og efterleves. Lederen har ansvar for at instruksen er udarbejdet, tilgængelig og implementeret. Ledelsens ansvar er desuden, at der er ansat personalet, som er kvalificeret til og instrueret i at udføre den delegerede/opgaveoverdraget opgave medicin dosering udføres af sygeplejersker. Hos udvalgte borgere kan medicindoseringen opgaveoverdrages til en SSA efter at sygeplejersken har sikret sig at den pågældende SSA har det nødvendige kendskab til borgerens helbreds situation og medicinens virkning og bivirkninger. Hjemmeplejen kontakter hele døgnet og alle dage hjemmesygeplejen. På plejecentre kontaktes sygeplejersken på plejecenteret alle hverdage i dag tiden og hjemmesygeplejen i aften, nat, weekend og helligdage. På bosteder kontaktes sygeplejersken på bostedet alle hverdage i dag tiden og hjemmesygeplejersken i aften, nat, weekend og helligdage.

INDHOLD

Metode	3
Fremgangsmåde	3
BEHANDLINGSPLAN.....	3
NÅR DU DISPENSERER MEDICINEN.....	3
Ved medicingivning skal du altid tjekke at:.....	4
DU SKAL VÆRE SÆRLIG OPMÆRKSOM IFT.	4
Dokumentation	5
Kvalitetskontrol	5
Baggrundsviden	6
TYPISK MEDICINFEJL MED METHOTREXAT	6
STYRELSEN FOR PATIENTSIKKERHED HAR UDARBEJDET FØLGENDE LISTE OVER RISIKOLÆGEMIDLER.....	6
7 SITUATIONER, DER KRÆVER SÆRLIG OPMÆRKSOMHED.....	6
Kilder	7
Bilag 1.....	7

Metode

Følg altid instruks for medicinhandling. Derudover skal denne instruks følges.

- Du skal kende og været aktuelt opdateret på lægemidlerne dvs. virkning, bivirkning, interaktion
- Du skal kende og følge de generelle regler, som de fremgår af Instruks vedrørende medicinhandling
- Du skal vurdere om der er behov for at gennemføre dobbeltkontrol sammen med en sygeplejerske ved dispensering

Fremgangsmåde

BEHANDLINGSPLAN

Du skal sikre, at der foreligge en behandlingsplan med følgende indhold:

- Tydelig indikation
- Tydelig ordination (Hvilken ugedag skal præparatet gives)
- Obs at der ikke give inj og tabletter methotraxat samtidig
- Hvor ofte (hyppighed dag/uge), der skal tages blodprøver og hvilke - særligt nyretal og blodbillede
- Aftaler om løbende kontrol af fx BT, puls, respirations frekvens
- Referenceværdier, herunder også kliniske bivirkninger
- Er der ordineret folinsyrer 1 døgn inden?
- Hvem der er behandlingsansvarlig læge
- At der er beskrevet hvornår og hvordan den behandlingsansvarlige læge skal kontaktes ved ændring af øvrig medicin og patientens tilstand (så som ved infektioner, feber, udslæt, blå mærker, kvalme, mundbetændelse, hoste, åndenød eller næseblod)

NÅR DU DISPENSERER MEDICINEN

Identifikation af lægemidlet skal ske direkte på beholderen, det er ikke tilstrækkeligt at aflæse på udvendige pakning.

Disse oplysninger samt dosis og modtagerens identitetsoplysninger skal ved udmålingen kontrolleres med ordinationen

Hvis apoteket ikke har påført navn på glas, men kun på pakningen skal der påføres patientens fulde navn på glasset.

- Den som dispenserer medicin skal tjekke udløbsdato, holdbarhed og opbevaring
- Den doserede medicin eftertælles
- Der må kun doseres til den periode der er medicin til
- Tydelig indikation for behandlingen
- Beskriv hvordan medicinen skal indtages

Skab ro omkring medicindispenseringen

- Vær sikker på en tydelig og forståelig ordination - dobbelttjek med FMK at du doserer lægemidlet korrekt
- Tjek at der er overensstemmelse mellem ordinationen som den fremgår på ordinationslabel på præparatet og medicinskemaet
- Dobbeltkontrollere om ordinationen er i mg eller i antal tabletter, i antal ml eller i.e.
- Vær sikker på at der ikke både er ordineret injektion og tablet.
- Vær særlig opmærksom på om de blodprøver, som bruges til kontrol, er bestilt, taget og set
- Hjælp med, at patienten kender den rette dosis, og ved hvornår og hvordan lægemidlet skal indtages (fx antal enheder og at lægemidlet kun tages en gang om ugen) Ugedag SKAL noteres.
- Tag kontakt til behandlingsansvarlig læge ved tvivl i ordinationen eller mistanke om fejl
- Vær med til at skabe en kultur, hvor det er i orden at spørge, hvis man er i tvivl

Ved medicingivning skal du altid tjekke at:

- Medicinen gives til den rigtige patient
- Patientens navn, cpr. nr. og den korrekte ugedag står på doseringsæsken og dosisposen
- Det er korrekte antal tabletter, mg etc.
- Patient indtager medicinen
- Dokumenter for administrationen.

DU SKAL VÆRE SÆRLIG OPMÆRKSOM IFT.

- Når der sker ændringer i behandlingen (fx ved pauser)
- Forveksling af dag og ugedosering
- Ved behandling af risikopatienter, f.eks. patienter med nedsat lever- eller nyrefunktion
- Ved andre behandling med lægemidler, som løbende kræver kontrol med fx blodprøver
- Tiden før og efter en operation

- Overlevering af medicinordinationer og -ændringer mellem sektorerne
- Forveksling af præparater

Dokumentation

Autoriseret personale	<p>Alle autoriserede sundhedspersoner skal dokumentere udførelsen af deres arbejde, jf. journal-føringsbekendtgørelsen.</p> <p>Ikke autoriseret personale</p> <p>Dokumentationsforpligtelsen følger altid med udførelsen af en sundhedslovsopgave.</p>
Retningslinjer for dokumentation	<p>Patientjournalen skal føres, når der som en del af opgaveløsningen foretages:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observationer • Undersøgelser • Pleje og behandling • Virkning og bivirkning <p>Patientjournalen skal indeholde de oplysninger, der er nødvendige for en god og sikker patient pleje og behandling. Oplysningerne skal journalføres så snart som muligt efter patientkontakten og senest inden vagtens ophør.</p> <p>Der skal dokumenteres hvilke bivirkninger der skal være opmærksom på i handlingsanvisningen og hvordan der skal handles på observationen.</p>
For Social og Psykiatri	<p>Gælder, at der dokumenteres i CURA</p>
For Omsorg og Sundhed	<p>Gælder, at der dokumenteres i CURA efter gældende arbejdsgange.</p>
Ansvar	<p>Det sygeplejefaglige personale er ansvarlige for at journalføre deres selvstændige opgavevaretagelse. Desuden skal det sygeplejefaglige personale journalføre delegeret og opgaveoverdraget pleje og behandling, der udføres som medhjælp.</p> <p>Det er lederens ansvar, at der er vikarlogin tilgængeligt.</p>

Kvalitetskontrol

Baggrundsviden

TYPISK MEDICINFEJL MED METHOTREXAT

- Methotrexat i tabletform bliver fejlagtigt doseret dagligt i stedet for én gang ugentligt.
 - Den ugentlige dosering anvendes i gigt- og psoriasisbehandling.
- Samtidig indgift af methotrexat inj. væske og tabletter.
- Der ikke bliver handlet på eller reflekteret over blodprøver og nyretal.

Konsekvensen er blandt andet mundbetændelse, diarré, blødninger og lever- og nyrepåvirkning. Efter længere tids overdosering påvirkes knoglemarven (knoglemarvsuppression).

Fejldosering af lægemidlet methotrexat resulterer hvert år i alvorlige konsekvenser for patienter i det danske sundhedsvæsen. Det er derfor vigtigt, at methotrexat bliver doseret én gang ugentligt og ikke dagligt i behandlingen af leddegigt og psoriasis.

STYRELSEN FOR PATIENTSIKKERHED HAR UDARBEJDET FØLGENDE LISTE OVER RISIKOLÆGEMIDLER.

Risikolægemidler

Du skal være særligt opmærksom når du håndterer disse syv lægemidler:

- Antidiabetika (insulin og tabletter)
- Antikoagulantia (AK) (warfarin, hepariner, nye orale AK lægemidler)
- Lavdosis methotrexat
- Koncentreret kalium (kaliumklorid, kaliumphosphat)
- Opioider (ex morfin, codein, fentanyl, metadon, oxycodon)
- Gentamycin (antibiotika)
- Digoxin (hjertemedicin)

7 SITUATIONER, DER KRÆVER SÆRLIG OPMÆRKSOMHED

- Beregning af dosis
- Ændringer i behandlingen
- Lægemiddel med kompleks dosering
 - F.eks. ugentlig dosis frem for daglig dosis
 - dosis som reguleres ud fra blodprøvesvar
 - eller lægemidler med initial- og vedligeholdelsesdosis.
- Behandling af risikopatienter

- F.eks. patienter med nedsat lever- eller nyrefunktion og børn
- Lægemidler hvor virkningsdosis er tæt på forgiftningsdosis
- Før, under og efter operation
- Infusions-/injektionsvæske
 - Specielt ved hurtig indgift
 - ved behov for ændring i indløbshastighed
 - når der indgives flere lægemidler samtidig

Kilder

<https://stps.dk/da/laering/risikoomraader/risikosituationslaegemidler/>

Styrelsen for Patientsikkerhed: Korrekt håndtering af medicin2. udgave november 2019.

Sundhedsloven: LBK nr 903 af 26/08/2019

Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed) VEJ nr 115 af 11/12/2009

Vejledning om rapportering af utilsigtede hændelser i sundhedsvæsenet mv. VEJ nr 1 af 03/01/2011

Vejledning om sygeplejefaglige journalføring VEJ nr 9521 af 01/06/2021

Vejledning om identifikation af patienter og anden sikring mod forvekslinger i sundhedsvæsenet. VEJ nr. 9808 af 13/12/2013

Bilag 1

-